

# DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,  
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE  
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3  
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR  
B. P. RĂDULESCU

## ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an  
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU  
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

## COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

## SUMAR:

*Fundamentul rațional al reglementării legale a societăților pe acțiuni și manifestările lor*, de d-l Dr. Gălășescu Demetru.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-uite*: Emil Codreanu și alții, din Baroul de avocați din Galați, cu Ella Negruzți.

*Curtea de apel din Constanța*: Petre Sachelarie cu D. I. Cohen.

## FUNDAMENTUL RAȚIONAL

### al reglementării legale a societăților pe acțiuni și manifestările sale

A fost o epocă în care persoana financiarilor eră quasi sacro-sanctă și dispozițiile legale relative la instituțiile financiare nu puteau fi criticate.

Ludovic XIV-lea oprise pe Molière de a nu-i satiriză pentru a nu sdruncinà creditul public, opera lor fiind socotită ca binefăcătoare, — ei devotându-se marilor efortări făcute către mai desăvârșita civilizație a omenirii.

Fără îndoială s'au săvârșit mari opere în secolul trecut și în ultimii ani, mulțumită lor. E cert-că secolul al XIX-lea prezintă caracteristica lui ca și celelalte veacuri.

Alături de bogățiile intelectuale — patrimoniu transmis de generațiile trecute și mărit de contemporani — trebuie să așezăm minunile industriale și comerciale care abundă. Pentru aducerea lor la îndeplinire a fost necesară concentrarea de mari capitaluri, crearea a numeroase societăți de diferite forme și în special anonime. După justa observație a lui Vallé în *Les manieures d'argent*: «Pour faire jouer les formidables ressorts, on n'a pas encore trouvé un levier nouveau: c'est toujours l'argent, le vieil argent qui paye tout dans ce monde, les

vices, les vertus, la science, le génie, le progrès; c'est l'argent qui transporte les montagnes ou qui les abaisse; c'est l'argent qu'il faut rajeunir par le crédit, féconder par la circulation, multiplier par l'association, séduire par l'espoir des gros bénéfices».

Dar constituirea atâtor societăți anonime nu a produs numai efecte bune, multe au provocat numeroase ruine, mai cu seamă în lumea micilor capitaliști.

Siguranța de a nu riscă mai mult decât miza socială, adică suma neînsemnată reprezentată prin cuantumul acțiunii, și de a luă parte la beneficiile considerabile realizate prin afacerile sociale, au exercitat și exercită un adevărat miraj asupra publicului. În plus, acțiunile fiind considerate ca și o marfă, întotdeauna s'a permis vânzătorilor, plasatorilor lor, dreptul de a le exageră valoarea. Reclama nesfruntată și cinică se lăfăe în jurnalele mari cotidiene sau financiare. Speculatorul nu a fost deloc împiedicat în săvârșirea marilor speculațiuni asupra prostiei omenești, prin răspândirea de anunțuri. Ele au devenit o forță ca și presa dela care emană. Atrăși de ele, subscriitorii abundă.

Fundatorii de afaceri veroase, șarlatanii au profitat și ei de aceste împrejurări pentru a lansă afaceri lipsite de bază, fantastice, puțin viabile, în special în momentele în care pe piață eră un surplus de capital neplasat în valorile atunci existente. Acestea apoi nu au întârziat de a dispăre, prin forța lucrurilor, târând în dezastrul lor pe subscriitorii prea creduli.

Câte societăți, apoi, constituite în condițiuni avantajoase, s'au evaporat, grație modului dezastros de administrare, necinstei, incapacității și neglijenții conducătorilor.

Numai așa se explică de ce glasuri izolate s'au ridicat contra lor încă din timpul lui Ludovic al XIV-lea, de ce La Bruyère, preceptorul ducelui de Bourgogne, a scris capitolul **Biens de fortune**; Lesage a făcut să se joace piesa sa *Turcaret*, iar mai târziu d'Aguesseau, în *Mémoire sur le commerce des actions*, să precizeze că «Cinstea în speculație trebuie să înlocuiască minciuna în agiotagiū; o întreprindere, care se anunță în numele utilității publice, nu ar trebui să fie numai un mijloc de îmbogățire pentru câțiva, o afacere lansată cu mult sgomot să nu fie o cursă întinsă cupidității de câștig a publicului. Mulțimea, avidă de beneficii și prea credulă, să știe unde se duc micile sale economii».

În timpurile noastre, aceste atacuri au fost repetate cu mai multă vigoare și e suficient a cită numai rechizitorul faimosului juriconsult Ihering din lucrarea sa *Zweck im Recht*, deși puțin cam exagerat, lăsând la o parte literatura juridică și literară provocată de acest subiect:

«Oricari ar fi avantajele sociale provocate de societățile anonime, ravagiile pe cari le-au cauzat averilor particulare sunt mai groasnice decât dacă focul, apa, cutremurele, războiul și ocupația străină s'ar fi unit pentru a ruina bogăția națională».

Și atunci o întrebare se impune dela sine: care ar fi mijlocul cel mai eficace pentru a înlătura atari inconveniente?

E bine să fie lăsată constituirea unei societăți anonime absolut liberă, să nu fie îngrădită, supusă la nici o formalitate cererea, activitatea, viața ei? Sau regimul intervenției Statului sub o formă sau alta, reglementarea ei se impune?

Se poate susține că constituirea unei societăți anonime e o afacere pur particulară, că nici o autoritate judiciară sau administrativă nu trebuie să intervie nici direct, nici indirect, cu ocazia constituirii ei, și că, ca și în celelalte contracte, stipulațiunile părților ar trebui să fixeze drepturile și obligațiile asociaților?

Voind să se proteagă toată lumea, sistemul protector, intervenționist are darul de a paraliză spiritul de inițiativă și activitate și deci a cauză prejudicii celor pe cari voește să-i apere, să-i ia sub protecția sa?

Din acest punct de vedere, societățile ne oferă un capitol de un interes capital a acestui mare conflict care formează, cu drept cuvânt, obiectul tuturor eforturilor juridice și legislative, adică conflictul între principiul libertății și constrângerii, care din epocă în epocă luptă pentru întâietate în lume.

Principiul libertății, care e indicat mai adeseori cu numele tehnic de principiul autonomiei voinței, nu e în fond decât afirmarea personalității și ac-

tivității omenești. Individul nu ar putea renunța la el fără a comite «o trădare față de sine însuș și destinele sale, un suicid moral»<sup>1)</sup>.

Și de altă parte principiul constrângerii, reglementării, apare îndată ca triumful ideilor superioare, care țin să supue voințele particularilor dinaintea exigențelor justiției, necesității, sau chiar utilității sau binelui general.

Dreptul comun, libertatea convențiilor se bazează pe acest principiu irefutabil că, atunci când două persoane contractează, știu ce vor, își dau seama de importanța și consecințele operațiilor ce-și propun a săvârși. Situația lor e egală, legiuitorul crede că nu e necesară situația sa pentru a protejă pe unul contra celuilalt.

Așa în materie de vânzare. Cel ce vinde, cere un preț, cumpărătorul îi oferă un altul mai mic valorii reale a obiectului vândut. Discuția, târgul începe și prețul acordat e rezultatul desbaterilor urmate între ei (*Willenserklärung*).

Cu totul altfel se petrec lucrurile într'o societate anonimă — organizarea, administrarea sa diferă de aceea a celorlalte societăți, iar contractul care se află la baza existenței sale ia naștere cu totul în alte condiții, aducerea sa la îndeplinire — pe tot timpul duratei — poate avea consecințe neprevăzute, dificultăți cu totul particulare.

În adevăr, atunci când se formează o societate în nume colectiv sau în comandită simplă — *intuitu personae* — câteva persoane care se cunosc sau pot ajunge să se cunoscă cu ușurință, se întrunesc, discută statutele, dispozițiunile constitutive, și nu le adoptă decât după ce au introdus modificările dorite, în deplină cunoștință de cauză. Obiectul societății e simplu, în orice caz nu e greu de examinat și de dat seama de șansele-i de realizare.

Inițiativa formării unei societăți anonime o au numai câțiva. Ei fac apel la capitaliștii subscriitorii. Din public, în mod spontan, se desprind viitorii acționari dintre aceia cari au resurse disponibile sau și-le crează realizând alte titluri ce posed.

Aceștia nu cunosc persoanele care fundează întreprinderea și care fără îndoială o vor conduce. Părerea, încrederea lor e formată numai pe baza situației sociale pe care o ocupă acele persoane sau a unei publicități bine organizată.

Nu au posibilitatea să examineze, nici să-și dea seama de veracitatea afirmărilor fondatorilor sau

1) Vezi Ihering, op. cit., t. II, § 34, p. 119 și urm.; Geny, *Méthode d'interprétation et sources en droit privé positif*, No. 170 și urm.; Beudant, *Le droit individuel et l'État*, No. 87 și urm., p. 138 și urm.

administratorilor, de șansele mai mult sau mai puțin mari de reușită ale întreprinderii, de oportunitatea înființării unei societăți și de evaluarea aporturilor efectuate în natură.

Cum pot ei să aprecieze valoarea acțiunilor unei societăți de exploatat o mină, de construit un drum de fier, de săpat un canal, neaparținând nici lumii industriale, nici celei comerciale, mai ales când acestea se găsesc la oarecare depărtare de ei sau chiar în străinătate. Studiarea unei întreprinderi ar necesita cheltueli poate mai mari decât capitalul pe care subscriitorul ar avea intenția să-l plaseze în societate — și încă ar fi necompletă.

Admitem chiar că și-ar da seama până la un punct oarecare, de exagerările afirmate prin statute sau de inconvenientele dispozițiilor sale. Vor putea ei schimba o iotă, vor putea discuta termenii contractului, cuprinsul său? Nu. Sunt nevoiți să le primească așa cum sunt redactate.

În timpul activității sale, acționarii ar trebui să controleze modul său de administrare. Pentru a o face, pentru a discuta un cont, un inventariu, modul de tratare al afacerilor, ar trebui să pătrundă în biurouri, să ia cunoștință de piesele existente sau registre, să se întrunească cu toții pentru a decide.

Or, acționarul izolat, adevărat atom, nu poate face nimic. Individul nu poate lupta singur contra celor dela sediul social, cari nu s'ar învoi la acest lucru, și necunoscând pe ceilalți, nu s'ar putea stabili între ei nici o cohesiune, nici un schimb de vederi, de impresiuni, pentru a-și apăra în mod solidar interesele lor.

Conducătorii societății ar avea posibilitatea să-i conducă cum voesc și să împingă societatea la dezastru. Dreptul celui mai tare.

Dat fiind caracterul esențial al acțiunilor de a circula cu repeziune, titlurile — trecând dintr'un patrimoniu într'altul — ajung cu timpul în posesiunea unor persoane cu totul străine constituirii societății sau administrațiunii sale anterioare.

Așa că acei cari ar suportă pierderile, nu sunt acei cari ar fi luat parte la facerea contractului originar, cari ar fi participat la adunările generale constitutive, ca să se zică la un moment dat că plătesc urmările propriilor lor fapte, pentru că nu și-au luat măsurile necesare.

Ei ar suferi consecințele greșelilor altora, întrucât nu ei au lăsat să se comită atari neregularități.

Dar dezastrele financiare și scandalurile provocate prin dispariția societăților anonime constituite în atari condițiuni, ar putea avea repercusiune, influență asupra pieții și asupra creditului. Capi-

talurile nu s'ar mai îndreptă către societățile anonime.

Faptul s'a întâmplat în Franța. După crakul din 1882, s'a paralizat orice inițiativă și a făcut să se piardă orice încredere în ele, timp de un deceniu și mai bine. Căderile sgomotoase ca aceea a societății pentru depozite, *comptoir d'escompte*, etc., au împiedicat pentru multă vreme curentul favorabil care se pornise pentru crearea lor, ele începând a fi considerate de public ca «le bouillon de culture de la fraude».

Din cauza acestor inconveniente, s'a simțit necesitatea intervenției legiuitorului pentru reglementarea constituirii societăților anonime. E politica economică urmată de aproape de toate statele moderne, oridecâteori se manifestă vre-o inegalitate în părțile contractante, căutându-se a se pondera influența celui mai tare prin dispozițiuni speciale. Așa s'a procedat în stabilirea raporturilor dintre lucrători și patroni, în reglementarea contractului de muncă, și în alte direcții, așa că cu drept cuvânt a susținut Geny că regimul nostru legislativ și juridic se rezumă în combinarea acestor trei principii: 1) al autonomiei voinței; 2) al ordinii publice sau al interesului superior; 3) și acel al echilibrării intereselor particulare în cumpănă.

Dar dacă intervenția legiuitorului e necesară, sub ce formă să se manifeste ea? Sub forma brutală a autorizației guvernamentale sau numai sub aceea a reglementării represive sau preventive?

Franța, din acest punct de vedere, ne prezintă un bogat material de studiu, căci în decursul vremurilor a încercat aproape toate sistemele preconizate, așa că s'a putut pune în evidență dezavantagiile lor.

Codul din 1807, în art. 37, declară liberă societatea în comandită, socotind că prezența unui asociat responsabil — *in infinitum* — va împiedica orice abuz și supune înființarea societății anonime autorizării prealabile a guvernului — (*l'octroi, das Okroisystem*).

Această formalitate corespunde situației de fapt a epocii.

Afacerile erau limitate, publicitatea restrânsă, comerțanții cari recurgeau la capitalurile altora se adresau celor din jurul său cu cari erau în strânse legături. Cunoscându-i, ele erau calificate a-i acorda încrederea lor. Comandita sau chiar numai asociația în participare erau suficiente aspirațiilor din acel timp — iar când întreprinderi mai importante vedeau lumina zilei, eră o excepție. Și chiar atunci, ele nu se creau pe calea obișnuită astăzi, adică printr'o emisiune bazată pe anunțuri, circulări, etc. Aceste proceduri nu s'au desvoltat

decât cu progresul comunicațiilor, publicității. În schimb, ele recurgeau la sprijinul guvernului, patronarea oficială făcea să se îndrepte către marile companii de comerț capitalurile enorme.

Câțiva ani au trecut numai și împrejurările economice s'au modificat. Utilizarea noilor invenții tehnice imprimă afacerilor o impulsivitate fără precedent, mijloacele de comunicație sunt cele care profită mai întâi de acest fapt și progresul lor contribuie la dezvoltarea generală a afacerilor. Într'un timp în care întreprinderile răsar din toate părțile, în care fiecare voește a ajunge întâiul în lupta pentru existență, cum să se aștepte pentru săvârșirea unor afaceri acordarea unei autorizații?

Faptele nu au întârziat a da în vileag inconvenientele acestui sistem — experimentat și la noi în vechea legislație.

Așa, întârzierile pricinuite cu acordarea deciziilor guvernamentale, din cauza încetinelii tradiționale a administrației, au dat naștere la vii acuzații din partea interesaiților cari suferau mari pagube pe urmă-le.

Însărcinarea dată guvernului eră aproape imposibil de realizat în fapt, ea impunându-i să aibe la dispoziție funcționari onești pentru a nu putea fi corupți, destul de capabili și competenți pentru a ști să aprecieze cu siguranță, cu precizie, condițiile materiale și șansele de succes — cu cari se prezintă diferitele afaceri.

Situația ar putea de multe ori să fie foarte delicată, să se refuze autorizarea unor societăți care pretind a fi serioase și utile și să se acorde în alte cazuri, expunându-se a da naștere la societăți periculoase, rele. Acest fapt îl face susceptibil de a fi bănuț de parțialitate și acuzat de a profită, abuză de puterea sa pentru a favoriză anumite partide politice și coterii financiare.

În sfârșit, numeroase societăți, dintre cele cari au fost autorizate, dădură naștere la abuzuri și fraude, și, ceea ce eră mai grav, eră faptul că se putea susține că guvernul a contribuit la crearea ei, asigurând publicul de șansele sale de succes prin pecetia oficială pe care i-o imprimă și deci e responsabil.

Art. 37 nu mai își aveă rațiunea de a fi, el dădeă naștere la inconveniente din ce în ce mai mari.

Când utilitatea unei dispozițiuni legale nu contrabalansează inconvenientele la care ea poate da naștere, ea sau e abrogată, sau e eludată chiar fără intenție frauduloasă.

Acest lucru s'a întâmplat cu citatul articol. Fondatorii încep a adoptă forma comanditei în locul celei anonime, falsificându-i însă mecanismul, făcând pe gerant revocabil, alegând comandați fără

nici o suprafață, emițând acțiuni de un cuantum ridicol. Perioada aceasta a rămas celebră sub numele de la **fièvre des commandites**, creindu-se adevărate societăți anonime neautorizate de guvern sub titulatura de comandite.

(Sfârșitul în numărul viitor).

Dr. GĂLĂȘESCU DEMETRU

Avocat.

## JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

### INALTA CURȚE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

*Audiența dela 16 Aprilie 1915*

Emil Codreanu și alții, din Baroul de avocați de Galați,  
cu Ella Negruți.

AVOCAT. — FEMEE. — DACĂ POATE FI ADMISĂ A EXERCITĂ PROFESIA DE AVOCAT. — ART. I LEGEA AVOCAȚILOR

În starea actuală a legislațiunei noastre, judecătorul care este chemat să aplice legea, respectând intenția legiuitorului, nu poate, interpretând legea, — care este sigur că n'a voit să rupă cu tradițiunile constante ale trecutului — să recunoască femeilor dreptul de a exercită profesiunea de avocat, căci acest lucru numai legiuitorul îl poate face, când va găsi că este atât în folosul justiției, cât și al femeii, ca să exercite și această profesiune.

No. 6. — Casată, în urma recursului făcut de Emil Codreanu și alții, deciziunea Curței de apel din Galați, sect. I, No. 113 din 1914, în proces cu Ella Negruți și Baroul de avocați din Covurlui.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. Alessiu; d-nii avocați C. Xenii și V. Athanasovici, pentru recurenți, în dezvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați C. G. Disseseu, S. Rosenthal, N. Polizu-Micșunești și intimata Ella Negruți, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 1 din legea pentru organizarea corpului de avocați. În adevăr, pentru exercitarea profesiunei de avocat, legea cere să fii român, să aibi titlul de studii juridice și să fii major. Onor. Curtea de apel, interpretând acest text de lege, susține că nimic nu se opune ca aceste expresiuni să cuprindă și femeile, de oarece termenii legeri fiind generali, nu fac nici o deosebire de sex. Din intențiunea însă a diferiților legiuitori cari au legiferat organizarea Corpului de avocați, nu reese de nicăiri că condițiunile cerute de art. 1 se întind și asupra femeilor. În adevăr, în anul 1864, când a fost constituit Corpul de avocați, legiuitorul a organizat acest corp la acea epocă ca să fie compus numai din bărbați,

aceasta conform cu tradițiile țării, cari erau că femeile nu puteau fi instituite ca vechili, nu aveau dreptul să pledeze. Dacă legiuitorul din 1864 ar fi înțeles ca dispozițiunile legii să se întindă și asupra femeilor, atunci ar fi spus-o în mod expres, tocmai spre a arăta voința de a rupe cu tradiția țării, mai ales că această lege s'a luat din Franța, unde, în această privință erau obiceiuri și tradițiuni ca și la noi și unde, pentru ca femeia să poată pleda ca avocat, a trebuit să se facă o lege specială în anul 1900. Dealtfel, generalitatea termenilor, în diferitele legi, nu a fost nici la noi considerată de ajuns pentru a autoriza pe femei să reclame aceleași drepturi ca și bărbații, și atunci când legiuitorul a voit să întindă și la femei dispozițiunile unei legi, a făcut aceasta în mod expres, prin dispozițiuni speciale, ca în legea instrucțiunii publice și în legea corpului telegrafic și poștal, etc. Dar ceea ce arată în mod neîndoios intențiunea legiuitorului, este raportul care a însoțit legea avocaților din 1907, în care se spune lămurit că nu s'a prevăzut în proiect dreptul pentru femeie de a fi avocat. Deși acest raport nu are putere obligatorie, nu se poate tăgădui că el este sorgintea cea mai sigură pentru a interpreta legea, fiindcă este expresiunea părerii delegaților întregului corp legiuitor, care a votat acest proiect, așa cum a fost prezentat și întocmit, fără ca cineva să facă vre-o rezervă sau să fi provocat vre-o discuție în această privință. Numai legiuitorul poate aprecia și decide dacă în viitor este în folosul și al justiției și al femeii ca s'o admită la exercițiul profesiei de avocat, profesiune care are o legătură atât de strânsă cu funcțiunile judecătorești, încât avocatul poate să suplinească pe judecător ori pe membrii ministerului public; numai legiuitorul poate să desființeze incapacitățile create de codul civil pentru femeie și s'o facă absolut egală cu bărbații, pentru a putea face parte ca și ei, cu aceeași libertate și independență din ordinul avocaților; până atunci însă legea trebuie aplicată, respectându-se intențiunea legiuitorului, care este sigur că n'a voit să rupă cu tradiția constantă a trecutului. Dealtfel, profesiunea de avocat implică zilnic contracte de locațiune de servicii, pe care dânsul le face cu diferiții săi clienți. O femeie care exercită avocatura și care ar fi lovită de incapacitate prin căsătorie, ar fi veșnic obligată să fie asistată de soțul său, pentru valabilitatea contractelor ce încheie. În spețe analoage, cum ar fi femeia comerciantă, legiuitorul a prevăzut cazul, introducând în legea comercială consimțământul tacit al bărbatului. Iată însă un motiv care arată intențiunea legiuitorilor din 1864 și 1907, că niciodată n'a înțeles ca prin român să cuprindă atât pe bărbat cât și pe femeie, căci în acest caz, ar fi regulat și această situațiune».

Având în vedere deciziunea adusă în recurs, prin care Curtea de apel din Galați, secț. I, a respins apelul făcut de un grup de avocați din baroul județului Covurlui, recurenți astăzi, în contra deciziunii cu No. 10 din 1914, a Consiliului de disciplină al aceluși barou, prin care s'a admis înscrierea intimatei Ella Negruzzi, ca avocat stagiar în acel barou;

Având în vedere că, pentru a respinge apelul, Curtea de apel din Galați constată și motivează că intimata întrunește condițiunile de naționalitate, vârstă și capacitate, cerute de art. 1 din legea pentru organizarea corpului de avocați din anul 1907, pentru a profesă

avocatura, așa că în mod legal a fost înscrisă în barou ca avocat; că, termenii legii sunt generali și nu fac vr'o deosebire de sex; că, dacă legiuitorul ar fi voit să excludă pe femei, ar fi spus-o în mod formal și, din moment ce n'a făcut aceasta, nu se pot crea incapacități pe cale de interpretare, în afară de cele prevăzute de lege, între cari nu figurează femeile; că, pe aceste considerațiuni de drept, precum și pe altele de ordin istoric, social și economic, Curtea de apel din Galați a recunoscut intimatei dreptul de a profesă avocatura;

Considerând că, este adevărat că, în general, atunci când legea vorbește la masculin, ea cuprinde atât pe bărbați, cât și pe femei;

Considerând însă că, această regulă nu este absolută;

Că, în adevăr, dacă ea s'ar aplică întotdeauna, atunci femeile ar putea revendica cu o egală tărie nu numai dreptul de a fi avocat, dar chiar și acela de a fi judecător, ba încă și drepturile politice, căci, nici în Constituție, nici în celelalte legi de organizare, nu este prevăzută vr'o interdicțiune formală pentru ele, textul acestor legi fiind redactat tot așa de general ca și art. 1 din legea avocaților, însă nimeni până acum nu susține că, pe temeiul legilor azi în vigoare, femeile ar putea reclama asemenea drepturi;

Că, de aceea, faptul că legea avocaților întrebuințează masculinul, care în general cuprinde atât pe bărbați, cât și pe femei, nu este decisiv și nu poate constitui un argument pentru admiterea femeilor la exercițiul profesiei de avocat;

Că, rămâne dar a cerceta spiritul și intențiunile cari au prezidat la crearea legilor prin care s'a reglementat exercițiul profesiei de avocat și care decurg și ele din uzurile și necesitățile timpului în care acele legi au fost alcătuite;

Considerând că, în anul 1864, atunci când legiuitorul nostru a reglementat pentru prima dată exercițiul profesiei de avocat, moravurile și tradiția necontestate erau că femeile nu puteau fi instituite ca vechili, nu aveau dreptul să pledeze, prin urmare este învederat că legea, la acea epocă, a organizat corpul de avocați ca să fie compus numai din bărbați, căci altfel legiuitorul ar fi arătat în mod expres voința sa de a inovă, mai ales că legea din 1864 s'a luat din Franța, unde, în această privință, erau aceleași obiceiuri și tradiții ca și la noi și unde, pentru ca să se dea femeii dreptul de avocat, a trebuit să se facă o lege specială în anul 1900;

Că, dar, în anul 1864, nici starea legală, și nici cea consuetudinală nu permiteau a presupune că, în acel timp, femeia ar fi putut exercita profesiunea de avocat;

Considerând că, această stare de drept și de fapt, existentă sub imperiul legii din 1864, a rămas neschimbată și sub imperiul legii din 1907, când s'a reorganizat corpul avocaților, căci nimic nu învederează că legiuitorul din 1907 a voit să schimbe starea lucrurilor din trecut și să dea și femeilor dreptul de a exercita profesiunea de avocat;

Că, din contră, cu toate încercările făcute în această direcțiune și cu toate că în Franța intervenise o lege specială cu mult înainte, pentru acordarea dreptului de avocat femeilor, legea din 1907 nu cuprinde o dispoziție formală în acest sens; ba, din contră, intențiunea legiuitorului reese, în mod neîndoios, din raportul care a însoțit legea, în care raport se spune lămurit că nu s'a prevăzut în proiect dreptul pentru femei de a fi avocat, pentru considerațiunile anume arătate;

Că, deși acest raport nu are putere obligatorie, nu se poate tăgădui însă că el este sorgintea cea mai sigură pentru a interpreta legea, fiindcă este expresiunea părerii delegaților întregului corp legiuitor, care a votat acest proiect, așa cum a fost prezentat și întocmit, fără ca cineva să facă vr'o rezervă sau să fi provocat vr'o discuțiune în această privință;

Că, în afară de aceste considerațiuni, la o interpretare favorabilă femeilor, se opune și legea de organizare judecătorească, care învestește, în anumite împrejurări, pe avocați cu îndeplinirea oficiului de procuror sau de judecător — officii ce se recunoaște de toți că o femeie nu le poate îndeplini — și care nu face nici o mențiune despre incompatibilitatea avocatului, în caz când el ar fi o femeie; că, de asemenea, această profesiune conferă unele drepturi de ordin politic, avocații putând lua parte, după un exercițiu determinat de timp, la alegerile parlamentare și putând fi eligibili cu dispensă de cens, drepturi cari, necontestat, nu le pot reclama femeile; că, sunt încă incapacități create de codul civil pentru femeia măritată, care nu poate lua nici un angajament, nici să stea în judecată, fără autorizarea maritală;

Considerând, în fine, că generalitatea termenilor în diferite legi, n'a fost considerată deajuns pentru a autoriza pe femei să reclame aceleași drepturi ca și bărbații, căci atunci când legiuitorul a voit să întindă și

la femei dispozițiunile unei legi, a făcut aceasta în mod expres, prin dispozițiuni speciale, după cum a fost în legea instrucțiunii publice, în legea corpului telegrafic și postal și altele, ceea ce, însă, n'a făcut pentru femei în legea corpului de avocați;

Considerând că, din toate actele cele mai sus expuse, rezultă că, în starea actuală a legislațiunii noastre, judecătorul, care este chemat a aplica legea, respectând intențiunea legiuitorului, nu poate, interpretând legea — care este sigur că n'a voit să rupă cu tradițiunile constante ale trecutului — să recunoască femeilor dreptul de a exercita profesiunea de avocat, căci acest lucru numai legiuitorul îl poate face, când va găsi că este atât în folosul justiției, cât și al femeii, ca să exercite și această profesiune;

Că, astfel fiind, Curtea de apel din Galați, numai prin violarea art. 1 din legea pentru organizarea corpului de avocați din 1907, a recunoscut intimetei Ella Negrutzi, dreptul de a profesă avocatura și a menținut înscrierea sa în baroul avocaților din județul Covurlui;

Că, dar, motivul de casare este întemeiat și decizia adusă în recurs urmează a fi casată.

Pentru aceste motive, casează.

## CURTEA DE APEL DIN CONSTANȚA

*Audiența dela 4 Iunie 1915*

Președinta d-lui I. Hagiescu-Miriște, consilier

Petre Sachelarie cu D. I. Cohen

MANDAT.— PROCURĂ CONCEPTĂ ÎN TERMENI GENERALI.— DREPT ACORDAT IMPLICIT DE A LUĂ CUNOȘTINȚĂ DE TERMEN.— ART. 1533 ȘI 1536 C. CIV.

MANDAT.— PUTERI CONFERITE.— ÎNTINDERE PRIN ECHIPOLENȚI.— ART. 1536 C. CIV.

MANDAT.— PUTERI CONFERITE.— EXCEDARE.— TERTIL.— RĂSPUNDEREA MANDANTULUI.

PROCES-VERBAL DE AUDIENȚĂ.— TERMEN DAT ÎN CUNOȘTINȚĂ.— OMISIUNEA NUMELUI PĂRȚII ÎN DISPOZITIV.— NULITATE DE PROCEDURĂ.— ART. 327 PR. CIV.

1<sup>o</sup> Când prin procură s'a dat procuratorului dreptul de a primi citațiuni, implicit i s'a conferit și dreptul de a lua cunoștința de termen, căci scopul pe care a voit legiuitorul să-l atingă când a cerut ca partea să fie citată în instanță este tocmai ca ea să fie încunoștințată de ziua care s'a fixat pentru judecarea pricinii sale.

2<sup>o</sup> Intinderea prin echipolenți a puterilor unui mandat este permisă, când nu ne găsim în fața unei dispozițiuni în forma specifică, precisă, clară

și imperativă, adică când mandantul nu a avut grija ca odată cu operația ce prescrie în mandatul său, să arate și modul de executare.

3<sup>o</sup> Mandantul care nu a luminat în deajuns pe terțele persoane asupra înțelesului întinderii mandatului său, făcându-le să creadă, după aparență, că măsura ce s'a luat de mandatar este în limitele mandatului, rămâne răspunzător față de ele, când acesta a excedat puterile ce i s'au dat și în totdeauna îndoiala se interpretă contra mandantului.

4<sup>o</sup> Lipsa din dispozitivul jurnalului a numelui părților cărora se dă termenul în cunoștință, nu atrage nulitatea jurnalului care constată acest lucru, când în partea lui introductivă acest nume este pe larg și lămurit arătat, așa că repetirea în dispozitiv constituie o superfetațiune a cărei lipsă nu poate atrage nulitatea jurnalului. Apelantul poate ridica pentru prima oară în apel acest motiv, fără a violă dispozițiunile art. 327 pr. civ., nefiind o cauză nouă în sensul cauzei *proxima actionis*, ci un mijloc de apărare, care, ca și primul motiv, tinde la nulitatea procedurii pentru forma în care a fost făcută.

Curtea,

Având în vedere apelul lui Petre Sachelarie, proprietar, din orașul Tecuci, contra sentinței trib. Ilfov, secția II comercială, prin care i s'a respins contestația făcută la urmărirea îndreptată contra sa de către creditorul D. I. Cohen;

Considerând că apelul este trimis de Inalta Curte de casațiune în judecata acestei Curți, în urma casării deciziei Curței din București, care admisesse apelul contestatorului și anulasse titlul executoriu;

Având în vedere că, din actele dosarului, interogatorul apelantului contestator și depozițiile martorilor ascultați, rezultă, în fapt, următoarele: firma «Le Rapide», vânzătoare de automobile, cade în faliment și portofoliul i se vinde, după stăruința judeului-sindic, pe 4.500 lei, lui Petre Brătulescu, care, la rândul său, prin act de cesiune, îl trece reclamantului D. I. Cohen, cu suma de 8.500 lei.

Fără a ne oprî la considerațiunile cari au determi-

nat pe Cohen să cumpere portofoliul, fie realizarea de câștiguri mari, dealtfel permise aceluia care riscă, fie evitarea pagubelor ce-i cauzase falimentul acestei firme, al cărei creditor eră, destul este că acum, în calitate de creditor al lui Petre Sachelarie, cumpărătorul unui automobil dela zisa firmă, îl cheamă în judecată, pentru a-i plăti suma de 11.950 lei, rest din prețul trăsorei vândute și altor furnituri.

Pe bază de facturi, registre, scrisori de trăsură și lipsa defendorului la interogatoriu, reclamantul obține o hotărîre condemnatoare;

La opoziția făcută de Petre Sachelarie și rămasă fără termen, creditorul stăruie a se fixa unul și plătește citațiunile cu chemarea din nou la interogatoriu a opozițentului. Procesul se amână de două ori, odată că cel chemat, prin procuratorul său, dovedește a fi fost jurat, iar a doua oară bolnav.

La a treia chemare, Petre Sachelarie recunoaște că a cumpărat automobilul pe un preț mai mic decât cel din factură, pe care l-a plătit; «nu știe dacă posedă chitanțele de plată, căci este om foarte ocupat, având 5 moșii și mai multe mașini». Cu martori, însăși funcționarii fostei firme, reclamantul completează proba, dar și procuratorul defendorului obține proba contrarie și dreptul de a o administra prin comisiune rogatorie.

Fondul procesului se amână la 24 Septembrie 1914, pentru când părțile — Petre Sachelarie, prin procurator autorizat a primii citațiuni — iau cunoștință de termen.

La această zi lipsește Petre Sachelarie și opoziția se respinge, iar sentința rămâne definitivă din neapellare, prin curgerea termenului din ziua hotorîrei care a respins opoziția.

Având în vedere că, în apel, contestatorul se plânge că rău tribunalul a considerat, în ziua de 24 Septembrie, fixată pentru judecarea opozițiunei, procedura bine îndeplinită cu darea acestui termen în cunoștința procuratorului, căci deși prin procură îl însărcinase să primească citațiuni, însă nu-l autorizase a lua și termenul în cunoștință;

Că, dacă s'ar admite de bună îndeplinirea acestei proceduri, încă jurnalul tribunalului, prin care se ia această măsură, este izbit de nulitate, căci nu coprinde în dispozitivul său numele părților din proces cari au luat cunoștință de termen, și cum acest jurnal ține loc de citațiune, eră imperios cerut, sub pedeapsă de nulitate, să coprindă numele părților.

Asupra primului motiv:

Considerând că Inalta Curte de casațiune stabilește că odată ce se constată că procuratorului i s'a dat dreptul să primească citațiuni, implicit i s'a conferit și dreptul de a lua cunoștință de termen, întrucât scopul pe care a voit legiuitorul să-l atingă când a cerut ca partea să fie citată în instanță, este tocmai ca ea să fie încunoștiințată despre ziua care s'a fiesat pentru judecarea pricinei sale;

Considerând că această interpretare nu convine apelantului, și pretinde că ar fi cu totul contrarie teoriei mandatului;

Că, dacă art. 28 din regulamentul pentru organizarea judecătorească a tribunalelor, din 30 Mai 1909, permite darea în cunoștința părților a termenului procesului, el nu poate fi ținut în seamă, atunci când vine în contradicție cu legea privitoare la mandat;

Considerând, susține apelantul, că procura ce a dat mandatarului său: «împuternicesc pe d-l I. Gh. Demetriadi, avocat, domiciliat în București str. Cometa No. 69, a stă pentru mine în judecată înaintea tuturilor instanțelor, atât administrative, cât și judecătorești din țară. Va avea dreptul de a primi citațiuni în numele meu, a deferi și referi jurământ, a propune martori, în fine, a-mi apăra drepturile mele cum va crede d-sa de cuvântă, făcând opoziții, apel, recurs, în fine, orice formalitate s'ar cere pentru apărarea drepturilor mele», este o procură concepută în termeni generali, cu dispozițiuni speciale anume determinate, cum este aceea de a primi citațiuni, mandantul nevoind să lase la riscul memoriei mandatarului, ziua fixată pentru judecarea procesului, prin darea termenului în cunoștință, așa că admitându-se interpretarea arătată mai sus, ar fi ea, prin echipolenți, să se întindă coprinșul precis al procurei, ceea ce legea nu permite;

Considerând că, din cetirea procurei, nu numai concepută în termeni generali, dar și dată pentru toate afacerile aflate în judecata instanțelor judecătorești și administrative, cu întinse puteri de a deferi și referi jurământ și a face tot ce mandatarul va crede de cuviință, se vede că celelalte dispoziții coprinse într'ansa, departe de a fi limitative, sunt numai enumerative — *exempli gratia* — așa că, pe baza art. 1536 c. civ., ea, fiind concepută în termeni generali, coprinde și actele de administratiune, adică și îndeplinirea procedurii cu luarea termenului în cunoștință;

Considerând că, nici teoria echipolenților nu-și poate avea aplicațiunea în speță, negăsindu-ne în fața unei dispozițiuni în formă specifică, precisă, clară și imperativă, în care mandantul, ca om prevăzător, să fi avut grije ca, odată cu operațiunea de prescrie, să arate și modul de executare, când, spre exemplu, ar fi zis: va primi citațiuni, însă numai prin portărei;

Considerând că, dacă, cu toate acestea, s'ar susține totuș că mandatarul a excedat puterile date lui, luând termenul în cunoștință, când trebuia să primească citațiuni, prin portărei, încă mandantul este răspunzător față de terții, pentru că nu a căutat să-i lumineze în deajuns, asupra înțelesului întinderii mandatului său, așa că ele conduse de aparență, au putut foarte bine crede că măsura luată eră în limitele mandatului;

Că, dacă ar fi chiar o îndoială, ea se interpretează contra mandatarului.

Pentru toate aceste considerațiuni, luarea termenului în cunoștință de către mandatarul apelantului este opozabilă acestuia.

Asupra motivului al doilea:

Considerând că, dacă este adevărat că jurnalul, în partea lui finală, dispunând amânarea procesului pentru 24 Septembrie, arată numai că termenul s'a dat în cunoștința părților, fără a le numi numele părților din proces însă, sunt pe larg și lămurit arătate în partea introductivă a jurnalului de amânare, așa că o repetare a numelui lor și în partea finală ar fi fost de prisos;

Considerând că deși nefondat acest motiv, apelantul eră în drept să-l ridice pentru prima oară în apel, fără să se fi violat dispozițiunile art. 327 pr. civilă, neconstituind o cauză nouă, în sensul cauzei *proxima actio-nis*, ci numai un mijloc de apărare, ca unul ce tinde ca și primul motiv la anularea citațiunei pentru forma în care a fost făcută;

Că, astfel fiind, pentru aceste motive, redactate de d-l consilier I. Hagiescu-Miriște, respinge apelul.

Semnați: I. Hagiescu-Miriște, N. Penculescu, D. Moscu,  
St. Bonea, C. Climescu.

## BIBLIOGRAFIE

**Ce este Enciclopedia Dreptului**, de Const. G. Dissescu, profesor universitar, fost decan al Facultății din București. O broșură în 8° de 88 pagini.

Se află de vânzare la tipografia Curței Regale, F. Göbl fii, strada Regală 19, București. Prețul lei 2,50